

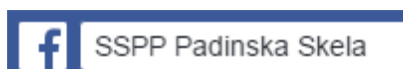

БИЛТЕН

број 5

29.05.2017.

Тираж:300 примерака

САДРЖАЈ

ПЛОДОРЕД

мр Анка Качаревић.....3

БОЛЕСТИ ПАРАДАЈЗА

мр Елеонора Онћ-Јовановић.....4

ИСХРАНА МУЗНИХ КРАВА ОД ВРХУНЦА ДО КРАЈА ЛАКТАЦИЈЕ

Драгољуб Крајновић, дипл. инж......6

НОВИ ЗАКОН О ЗАДРУГАМА У СРБИЈИ И МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЗАДРУГАРСТВА

мр Младен Павловић.....7

ВИНОГРАДАРСКИ РЕГИСТАР И УПИС У ОБРАЗАЦ ВВ 1

мр Дејан Маринковић.....8

АГРОПОНУДА.....9

СТИПС.....10

ПЛОДОРЕД

Плодоред (ротација усева) је веома значајна агротехничка мера, битна је у спречавању појаве многих проузроковача биљних болести, штеточина и корова. Плодоред значи смену гајених биљака на једној парцели, ово није случајна смена већ је то плански посао који подразумева добро познавање технике гајене биљке, њихове потребе и штетне организме који их угрожавају у току процеса производње. Плодоредом се онемогућава да се на новим површинама брзо и најчешће трајно унесу штетни организми а са друге стране доприноси да се у већ у већ зараженом земљишту популација биљних болести, штеточина и корова одржава испод прага штетности -критичног броја: Кукурузна златица -Диабротица виргифера виргифера, Кромпирова златица-Лептинотарса децемлинеата, Зелено увенуће-Вертициллиум албо-атрум, Воловоди-Оробанче сп., Трулеж корена и приземног дела стабла-Пхитопхтора ницотиана, пламењаче проузроковане бактеријама и др.

Плодоред је значајан јер начин обраде и ђубрења земљишта при гајењу различитих усева утиче на побољшање његове структуре и одржавања биланса најважнијих хранљивих елемената. Плодоред такође представља једну од најзначајнијих агротехничких и превентивних мера у заштити гајених биљака од проузроковача болести, штеточина и корова.

Примена плодореда је оправдана само у циљу борбе против патогена који се одржавају у земљишту. То су проузроковачи трулежи корена и приземног дела стабла, пегавости и пламењаче проузроковане бактеријама, проузроковачи увенућа биљака.

Ротација усева треба да износи најкраће четири године што зависи од врсте усева и паразита-штеточине, код неких паразита чак и десетак година (Гар црног лука-Уроцустис цепулае, Фузариозно увенуће-Фусариум охуспорум ф.сп.цепаеа, Кила купуса-Пласмодиопхора брассицае и др.) Кад уводимо плодоред требамо водити рачуна да не уводимо биљке из исте ботаничке фамилије (паприку не мењати парадајзом, плавим патлићаном, кромпиром или дуваном) јер су оне по правилу осетљиве на исте паразите и нападају их исте штеточине, већ их мењати (кукурузом, пшеницом, пасуљем, мрквом, луковима). Поврће гајити након житарица (пшеница, кукуруз) с обзиром да постоји велики број хербицида регистрованих за сузбијање коровске флоре у житарицама.

Правила плодореда која треба поштовати да би плодоред имао позитиван утицај:
- Да би се одржала добра структура земљишта, порозност и ваздушни капацитет, усев дубоког кореновог система треба гајити после оних са плитким.

Травно-легуминозне смеше су усеви који производе велику биомасу корена, а она храни земљишне организме, посебно кишне глисте, тако да оне треба да наследе усеве који дају малу масу корена. Пред култура усевима који су велики потрошачи азота, а немају способност азотофиксације треба да буду усеви који способност азотофиксације имају. Луцерка, травно-детелинска смеша, усеви за зеленишно ђубрење, конопља су усеви који спречавају закоровљеност земљишта, те после њих треба гајити усеве који споро ничу и осетљиви су на корове.

У циљу смањења закоровљености земљишта мењати лиснате и коренасте усеве и жита. Ако се хоће да земљиште увек буде под биљним покривачем (спречити

закоровљеност, стварање покорице, побољшање структуре земљишта, испирање хранива у дубље слојеве, ерозија) треба примењивати предсетву, подсетву, накнадну сетву, међу сетву и зеленишно ђубрење. Где се процени опасност од заразе одређеним биљним болестима или штеточинама, избегавати сетву усева који су на њих осетљиви. Поштовати правило о минималном броју година после којих неки усев може доћи на исто место.

Постизање боље контроле корова и бољег распореда рада на имању могуће је ако се смењују јаре и озиме врсте усева.

мр Анка Качаревић

БОЛЕСТИ ПАРАДАЈЗА

Пламењача парадајза (*Phytophthora infestans*) Причињава највеће штете у производњи парадајза.. Симптоми се јављају на свим надземним деловима парадајза – листу, стаблу, гранама, зеленим и зрелим плодовима. На лишћу се јављају крупне пеге, светлозелене и воденасте, најпре од врха листа или обода листа, пеге се брзо увећавају, док цео лист не буде захваћен. У влажним условима по ободу пега, са наличја листа, јавља се беличаста мицелијска навлака. Дефолијација и пропадање листа се дешава брзо, често за 10-14 дана. Прве заразе се јављају на доњим листовима, одакле се болест веома брзо шири на остале делове биљке. Прохладно И влажно време погодује развоју болести. Код сузбијања пламењаче, веома је важно придржавати се основних превентивних непеестицидних мера, а то су: примена плодореда и плодосмене, гајење отпорних сорти, дезинфекција прибора за рад, алата, машина и др., уклањање биљних остатака и њихово спаљивање, балансирана исхрана азотом, фосфором и калијумом, потребно је вршити стално проветравање и пластенику, регулисати температуру и релативну влажност ваздуха.

Хемијске мере – примена неког од регистрованих препарата:

-Екуатион Про WG-(а.м.цимоксанил + фамоксадон) 0,4кг/ха; каренца 3 дана
-Ридомил голд МЗ 68-WG –(а.м.манкозеб+металаксил) 2,5 кг/ха; каренца 21 дан
-Ортива Опти 480 СЦ-(а.м.хлороталонил +азоксистробин) 2-2,5л/ха; каренца 3 дана
-Инфинито СЦ-(а.м.пропамокарб-хидрохлорид+флуопиколид) 1,2-1,6 л/ха; каренца 7 дана.

Црна пегавост (*Alternaria solani*) напада све надземне органе парадајза. Први симптоми болести се јављеју на доњем, старијем лишћу. На листу су пеге у почетку ситне, неправилног облика, а касније постају мање – више округластог облика, у пречнику су око 1-2 мм. Често су окружене зоном жуте боје услед разградње хлорофила. Пеге се најпре јављају на доњем, старијем лишћу. Величина пега је 2-3 цм у пречнику и често у оквиру пега имају концентричне зоне, што је карактеристичан знак болести. Пеге се на зараженом плоду првенствено јављају око петељке. Ткиво у оквиру пега често пуца, што омогућава продор сапрофитних микроорганизама – гљива и бактерија. Паразит се преноси зараженим биљним остацима и семеном.

Примена агротехничких мере је значајна, да би се одржала добра виталност биљака, затим, правилно дјубрење, избалансирана исхрана нпк, двогодишњи плодоред и плодосмена. Потребно је користити здраво семе за садњу јер се паразит може преносити зараженим семеном, као и дезинфекција обавезна је дезинфекција семена и земљишта, уклањање заражених биљних остатака.

Ширењу ове болести погодује топло, ветровито и кишовито време. Препоручују се превентивни третмани пре кише препаратима на бази бакра или при појави првих симптома.

Фунгициди који се примењују у сврху сузбијања ове болести могу бити:
-Бакарни оксихлорид-50 (а.м. бакар-оксихлорид) 5-7,5 кг/ха, каренца 14 дана
-Фунгохем СЦ (а.м. бакар хидроксид) 4-6 кг/ха, каренца 14 дана.

Сива трулеж (*Botrytis cinerea*) се јавља на парадајзу у пластеницима и стакленицима, ретко у пољским условима. Местимично изазива веће шете.

Симптоми се уочавају на свим надземним деловима биљке, а карактеристични симптоми су на зеленим плодовима парадајза. На спојном месту плода и петељке настаје воденаста зона. Тада долази и до опадања плодова. У условима обилне влажности ваздуха на површини зараженог ткива развија се обилна сивопепељаста превлака коју чине спороносне творевине гљиве. Ова болест у условима повећане влажности лако остварује инфекцију преко цвета, као и преко повреда.

Од мера заштите се препоручује проветравање пластеника (регулисање температуре и влажности ваздуха и земљишта). Током похладних и облачних дана као што су ови сада смањити заливање биљака и тако снизити влажност ваздуха и земљишта уз истовремено интензивно проветравање. Оболеле плодове редовно одстрањивати.

Могу се применити следећи фунгициди:

- Switch 62,5WG (ципродинил+флудиоксонил) 0,8 кг/ха, каренца 3 дана;
- Сигнум (пираклостробин+боскалид) 1 кг/ха, каренца 14 дана.

При примени фунгицида водити рачуна о броју третирања истим препаратом због развоја резистентности, комбиновати препарате различитог механизма деловања и водити рачуна о каренци.

мр Елеонора Онћ Јовановић

ИСХРАНА МУЗНИХ КРАВА ОД ВРХУНЦА ДО КРАЈА ЛАКТАЦИЈЕ

Фаза врха лактације

По завршетку почетне и критичне фазе у процесу продукције млека, музне краве улазе у наредни физиолошки и производни период који оријентационо траје 10 недеља, тачније обухвата период од 70 до приближно 140 дана после тељења. Овај период би требало организовати тако да краве у својој пуној продукцији млека остану што дуже и са што интензивнијом производњом. Конзумирање хране се у том периоду приближава максималним могућностима, па крава постепено улази у позитиван биланс енергије-што значи да се производња може обезбедити усвајањем хранљивих материја из оброка. За разлику од почетка лактације, краве више не губе телесну масу, већ је одржавају константном или незнатно је повећавају.

Физиолошке могућности условљавају краву да после максималне производње, постепено смањује количину млека, што може бити више или мање изражено. Код грла са добрим наследним особинама, која су уз то и правилно храњена, постиже се да ова брзина смањења млека не буде значајно повећана. У овом периоду лактације исхрана најдиректније утиче на производњу, односно количина добијеног млека зависи од садржаја оброка. Не треба заборавити и да краве имају физички ограничену могућност конзумирања хране. Самим тим, да би се у таквим могућностима надоме стиле потребне хранљиве материје за високу производњу млека, неопходно је да садржај енергије и протеина буде знатно већи.

У овој фази лактације може се очекивати да се појаве производни и физиолошки поремећаји, најчешће у виду наглог пада произвођне млека, смањење процента млечне масти, појава кетозе као и репродуктивни проблеми који се манифестују појавом тихог еструса.

Да би се обезбедило максимално уношење хранљивих материја у организам потребно је придржавати се утврђених поступака:

- Исхрана више пута на дан;
- Коришћење најквалитетнијих расположивих хранива;

-Смањити утицај стреса на музна грла;

Треба обратити пажњу да се крајем прве фазе и током почетног дела друге фазе лактације најчешће обавља оплодна краве. Временски посматрано ова активност се спроводи између 40. и 90 дана лактације, односно после достизања максимума у производњи млека. Међутим, познато је да у том периоду као што је наглашено, краве имају обилну исхрану, са квалитетним оброцима (конзумирање суве материје је скоро потпуно искоришћено), па нема додатне потребе нити могућности да се исхрана повећава у циљу успешније оплодне.

Фаза од средине до завршетка лактације

Ову фазу производње млека одликује изражена једноставност и уједначеност у процесу исхране. Брзина пада продукције млека установљена је на интервал од 8 до 10 % месечно. Кржава је бременита и није тешко задовољити њене потребе у хранљивим материјама. За ову фазу концентрат се користи у количини која треба да са једне стране омогући и испрати потребе у дневној производњи млека, а са друге стране да кржавама које се припремају за засушење и за наредну лактацију, надокнади потребе у телесним резервама и да тиме поправи телесну кондицију. Када је реч о младим кржавама-првотелкама, исхрана мора да се делом усмери и на даљи пораст ових грла (није завршен процес раста). Сходно томе, за грла стара 2 године исхрана се повећава за 20%, док се за трогодишња грла исхрана повећава за 10 %.

Крај лактације је оптималан период за поправку кондиције кржава, јер истовремено долази до видног смањења продукције млека а ефикасност искоришћавања хранљивих материја се повећава. Завршној лактационој фази погодује и чињеница да се стварање резерви у овом периоду постиже без већих метаболичких проблема, попут масне дегенерације јетре која се испољава претходним фазама лактације. Али, озбиљни метаболички проблеми могу настати када грла уђу у период засушења са повећаним количином телесне масти (лоја), а поремећај је познат као синдром дебелих кржава. настали поремећај утиче да се нагомилавају претеране количине масти у трбушној дупљи., јетре и бубрезима, опадање апетита и снижавање опште отпорности кржава на инфекције.

Драгољуб Крајновић, дипл. инж.

НОВИ ЗАКОН О ЗАДРУГАМА У СРБИЈИ И МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЗАДРУГАРСТВА

Међународни дан задругарства, се у свим државама пригодно прославља сваке прве суботе у јулу месецу од 1923. године, а Организација уједињених нација га је од 1995. године прогласила за Светски дан задругарства.

Међународни дан задругарства подсећа шта задруге раде да побољшају економски и друштвени развој у свету.

Треба напоменути да је нови Закон о задругама ступио је на снагу 7. децембра 2016. године а усвојен је крајем децембра 2015. године након јавне расправе у летњем периоду скоро две деценије након усвајања претходног Закона о задругама 1996. године.

Усвајањем закона било је доста речи у јавности да су пољопривредни произвођачи коначно добили нови Закон који ће им омогућити да добију своје организације које ће

им донети бољи и организованији наступ на тржишту на коме немају тако безбрижан и сигуран начин пласмана своје робе која им доноси приход који би они желели.

Прве промене које се најпре указују након читања новог закона су да задругу могу основати најмање пет пословно способна физичка лица, да је минимални оснивачки улог 100 динара, да је решено питање уписа задружне својине у евиденцију о непокретностима и да ће задруге моћи да се кредитно задужују гарантујући задружном имовином.

Могућност кредитног задуживања задруга уз гарантовање задружном имовином уноси нову неизвесност у будућност задруга и функционисање целог задружног система који у Србији постоји већ дужи низ година. Могло би се рећи да су задруге у Србији још од 1846. године, када је на просторима Србије основана прва задруга у Бачком Петровцу а трећа на свету, прошле дуг и трновит пут а да њихова будућност остаје и даље неизвесна.

мр Младен Павловић

ВИНОГРАДАРСКИ РЕГИСТАР И УПИС У ОБРАЗАЦ ВВ 1

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је у складу са Законом о вину („Сл. гласник РС“, бр. 41/09 и 93/12) поверило послове везане за Виноградарски регистар Центру за виноградарство и винарство из Ниша.

На основу Закона о вину и усвојених подзаконских аката сви произвођачи грозђа који производе грозђе на парцелама већим од 10 ари (као и на мањим уколико грозђе стављају у промет) су у обавези да се упишу у Виноградарски регистар. Упис се врши на образцу ВВ 1 и подразумева уношење података о произвођачу-физичком или правном лицу (генералије везане за само газдинство, затим подаци о виноградарским парцелама са којих се убира грозђе, као и подаци о годишњој производњи грозђа на газдинству); затим се уносе подаци о преради (генералије везане за примаоца, као и прерађивача вина у категорије квалитетних вина са географским пореклом, регионалних вина, као и стоних вина са без географског порекла, али и вина за др. намене, уз стоно грозђе). Сам образац садржи објашњења за попуњавање података везаних за саме парцеле, као и шифре сорти и подлога винове лозе, и појашњења везана за попуњавање података о годишњој производњи грозђа.

За све ближе информације везане за упис и подношење формулара произвођачи грозђа на територији општине Гроцка могу се обратити особама задуженим за административне послове у канцеларији Центра за виноградарство и винарство одређеној за Београд (окрузи у надлежности: Јужнобанатски, Мачвански, Колубарски и град Београд)

Контакт особа: **Иван Додок**

Адреса: Омладинских бригада бр. 1 пословна зграда СИВ 3, 11070 Нови Београд, 11000 Београд, телефон/фах: 011/311-3935; 011 285-6073.

мр Дејан Маринковић

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт.

Потребни подаци су: Име и презиме, адреса, бр пољ. газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ

29.04. ДО 29.05.2017. ГОДИНЕ КАТЕГОРИЈА	ВРСТА ПРОИЗВОДА	БРОЈ ОБЈАВЉЕНИХ ПОНУДА	ПОНУЂЕНА КОЛИЧИНА	РЕАЛИЗОВАНО
ВОЋЕ	Јагода	1	500 кг	√
ВОЋЕ	Трешња	12	34000 кг	
ЖИВА СТОКА	Прасад	1	2 ком.	√

**Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
15.08.2015.- 22.08. 2015. године**

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	10,00	20,00	Банана	143,00	165,00	Јагњад	300,00
Боранија	90,00	180,00	Трешња	150,00	230,00	Јарад	250,00
Карфиол	70,00	130,00	Орах (очишћени)	950,00	1000,00	Прасад (до 25 кг)	300,00
Кромпир бели	28,00	70,00	Јагода	155,00	270,00	Телад	430,00
Краставац	55,00	80,00	Јабука (Ајдаред)	58,00	110,00		
Лук црни	28,00	80,00	Крушка (Вилиамовка)	235,00	250,00		
Спанаћ	40,00	80,00	Шљива (сува)	145,00	250,00		
Парадајз	90,00	180,00	Лимун	148,00	230,00		
Тиквице	35,00	85,00	Лешник (очишћени)	950,00	1100,00		
Ротквица	20,00	35,00	Поморанца	115,00	185,00		